

Gele Kwikstaart *Motacilla flava* als waardvogel van Koekoek *Cuculus canorus*

Jan Grotenhuis

Op 7 juli 1998 ontdekten Wim Reverdink en ik nabij een oude Hunze-meander westelijk van Spijkerboor een jonge Koekoek *Cuculus canorus*. De vogel zat op een paaltje langs het maaipad van een schouwsloot. Op het (gemaaid) pad foerageerden diverse Graspiepers *Anthus pratensis* en Gele Kwikstaarten *Motacilla flava*. Op een gegeven moment vloog de Koekoek richting foeragerende vogels en ging luid roepend op de grond zitten. Plotseling stopte een Gele Kwikstaart een snavel vol insecten in de grote geopende (rode) muil van de Koekoek. Dit alles ging heel snel en herhaalde zich een aantal malen, waarbij de Koekoek zich steeds vliegend verplaatste naar de voedselzoekende kwikstaarten. De Graspiepers trokken zich van het schouwspel niets aan. De Gele Kwikstaarten voerden steeds heel voorzichtig en snel, alsof ze bang waren zelf mee verorberd te worden.

In Drenthe is de Gele Kwikstaart niet als waardvogel van de Koekoek bekend (van Dijk & van Os 1982). In de omliggende provincies en deelstaten wel: 3x in Groningen (Boekema *et al.* 1983), 15x in Friesland (van der Ploeg *et al.* 1977), 3x op Texel (Dijksen & Dijksen 1977), 7x op Terschelling (Zwart 1985), 10x op 209 gevallen in Westfalen (Peitzmeier 1979) en 19x op 373 gevallen in Nedersaksen (Mildenberger 1984).

Glutz von Blotzheim (1980) geeft een aantal redenen waarom bepaalde vogelsoorten als waardvogel geschikt zijn: (1) het voorkomen van hoge dichtheden, (2) een op grote afstand herkenbare nestplaats, (3) nesten geschikt voor deponeren van ei, (4) voldoende voedsel en (5) passende eigrooite. Piepers en kwikstaarten in de veenkoloniën voldoen aan al deze eisen. Tijdens de PPD-karteringen in 1982-85 werden geen Koekoeken in nesten van Gele Kwikstaarten aangetroffen (n=29), noch als bedelend jong bij Gele Kwikken gezien (R.G. Bijlsma).

Summary: Yellow Wagtail *Motacilla flava* as host for Cuckoo *Cuculus canorus*

On 7 July 1998, a begging Cuckoo fledgling was fed by Yellow Wagtails in the peat district of the province of Drenthe. This is the first record of Yellow Wagtails as host of Cuckoo in Drenthe. During a survey in the peat district in 1982-85, none of 29 nests of Yellow Wagtails were parasitized by Cuckoos.

Literatuur

- Boekema E.J., Glas J. & Hulscher J.B. 1983. De vogels van de provincie Groningen. Wolters-Noordhoff/Bouma's Boekhuis, Groningen.
- van Dijk A.J. & van Os B.L.J. 1982. Vogels van Drenthe. Van Gorcum, Assen.
- Dijksen A.J. & Dijksen L.J. 1977. Texel vogeleiland. Thieme, Zutphen.
- Mildenberger H. 1984. Die Vögel des Rheinlandes, Band II. Kilda-Verlag, Greven.
- Peitzmeier J. 1979. Avifauna von Westfalen. 2. unveränderte Auflage mit einem Anhang. Abh. Landesmus. Naturk. Münster 41 (3/4).
- van der Ploeg D.T.E., de Jong W., Swart M.J., van der Veen B., Vries J.A., Westhoff J.H.P. & Witteveen A.G. 1977. Vogels in Friesland, 2. De Tille, Leeuwarden.
- Zwart F. 1985. De broedvogels van Terschelling. Van Gorcum, Assen.

Adres: Kruumten 1, 9431 LC Westerbork.